

Mottó: „Egy pesszimista minden lehetőségben a nehézséget látja, egy optimista minden nehézségben meglátja a lehetőséget” (W. Churchill)

100 év – egy dinasztia története

Idén ünnepli fennállásának centenáriumát az újpesti székhelyű Kálmán Kft. Mi kell ahhoz, hogy egy cég ennyi időn keresztül a tradíciókat megtartva folyamatosan megújuljon, maradéktalanul megfeleljen a piac mindenkori elvárásainak? Cikksorozatunk segítségével betekintést nyerhetünk 100 év és három generáció eredményeibe, munkásságába.

Az alapító nagyapa – id. Kálmán István. Mint a mesében szokott, úgy indul a történet. Egy kis felvidéki faluban, Zsarnócán (most Zarnovica) igen szerény körülmények között **1884-ben** megszületett **István** (Nagyapám). Mikor kitanulta az asztalosszakmát és megkapta a segédlevelet, 17 éves korában, vállán egy batyuval, benne egy váltás ruhával, nekiindult, mint a legkisebb fiú a családból, hogy meghódítsa a világot.

Esztergomi, majd kecskeméti évek után 1908-ban jött Újpestre, ahol akkor jelentős iparosodás indult be.

Főleg a bőripar és a faipar fejlődött látványosan. 1910-ben találkozott **Annával** (Nagyanyámmal), akinek a történetben igen jelentős szerepe van. 1911-ben összeházasodnak, összeáll egy ideális páros arra, hogy megbirkózzon az őskapitalizmus kemény, embert próbáló viszonyaival és természetesen megvalósítsa álmait.

Nagyapám egy abszolút jó kezű, precíz és kreatív iparos, de nagyon halk szavú, visszahúzó és nem kezdeményező.

Ezzel szemben Anna nagyanyám, aki egy kis Vas megyei faluból származott, tiszta fejű, gyors észjárású, bátran, merészen kezdeményező, igazi menedzsertípus volt.

Szinte a semmiből kezdtek.

1913-ban az újpesti Anonymus utcában, egy dohos szuterénban, gyalupaddal és kéziszerszámokkal indult el a **Kálmán cég**.

1914-ben kitör a világháború. Nagyapámat kiviszik a frontra, orosz fogságba kerül. Nagyanyám egy hadiüzemben vállal munkát, igen keményen dolgozik. Pluszban földet bérel Újpest határában, amit saját kezűleg megművel. A műhelyből a félkész termékeket, gyalupadot és szerszámokat bepakolja a kis lakásuk egyetlen szobájába és gyakorlatilag a konyhában élnek az időközben (1912) megszületett **Imrével** (Apámmal).

„Ha majd Apád hazajön, tudja folytatni a munkát” – magyarázta Nagyanyám a szűkös viszonyokat fiának.

Jól gondolta. Nagyapám többszöri sikertelen kísérlet után 1918-ban haza-

Id. Kálmán István

szökött. Ott folytatta ahol abbahagyta, a szuterén még szabad volt.

A szorgalom, a tehetség és a bátor vállalkozó szellem tért nyert. **1925-ben** megvet-

A Deák Ferenc utca az átépítések előtt (1929)

A nemzetközi vásárok egyikén nyert aranyérem

ték az **Újpest, Deák Ferenc** utcában (ahol most a Kozma Lajos Faipari Szakközépiskola áll) korábban egy pékség által használt nagyobb ingatlant, ahol elkezdődött egy komolyabb, a kor technikai színvonalának megfelelő asztalosüzem kiépítése.

A fejlődés töretlen volt a második világháborúig. Fokozatosan alakultak az átépítések, korszerű német gépeket vásároltak, majd 1932-ben új épületszárnyat

építettek. A '30-as évekre a Kálmán cég Újpesten a jelentős bútorgyártó üzemek közé nőtte ki magát.

A cég fénykorában **25–30 emberrel** dolgozott, saját faszobrászokat és intarziakészítőt is alkalmaztak.

Főleg stíl- és stilizált bútorokat gyártottak, de foglalkoztak komplett lakberendezéssel is. Neves tervezők dolgoztak a cégnek. Külön kiemelném Harry Darileket, aki Angliából települt hazánkba és bútortörténettel foglalkozó könyvekben fellelhető a neve.

A komolyan fejlődő üzem több aranyérmert nyert az évente megrendezett nemzetközi vásárokon.

Nagyapám elnyerte az igen rangos **aranykoszorús mester** címet. Részt vett az újpesti asztalosélet szervezésében, az asztalos ipartestület elnökségi tagja volt. A '30-as évek végére a Budapeستől akkor még különálló Újpesten több mint **négyszáz** asztalos- és faipari vállalkozás működött.

Sajnos újra jött egy világháború.

A második világháború után, de főleg 1949-ben a politikában bekövetkezett változások hatására a cég a „rugalmas visszavonulás” taktikáját választva meg-

próbált talpon maradni. Az épületek több mint felét bérbe adták egy ún. szocialista nagyvállalatnak raktározásra, így sikerült elkerülni az épületek államosítását. A gépparkból, minden térítés nélkül elvitték a két legértékesebb gépet. Egy háromhengeres, akkor nagyon korszerű csiszológépet és a csapozó marógépet, ami az akkori technológiai szinten csúcsnak számított. Viszont így sikerült elkerülni az egész üzem államosítását.

A megmaradt technológiai területen a cég a szó szoros értelmében túlélésre rendezkedett be. Nagyapám, a lecsontított gépházban szolgáltató bér munkát vállalt, az akkor még Újpesten nagy számban lévő kis műhellyel rendelkező asztalosmesterek jártak oda gépmunkájukat elvégezni.

Apám, aki időközben kitanulta a szakmát és asztalosmester lett (erről később a második részben), és az állam által kisajátított értékes berendezések nélkül a kézi műhely területén egyedi bútorgyártásra állt be.

Az üzem a szocializmus kedvenc szóhasználatával élve, „MASZEK”-ké vált.

(Folytatjuk)

Kálmán István

GENERÁCIÓK SZAKÉRTELMEVEL

HEIDELBERGER

LAKK, PÁC, FESTÉK

CONCORD
RAGASZTÓANYAGOK

NAPOLEON

CSISZOLÓANYAGOK

QuickWood
csiszolástechnika

1154 Budapest,
Szentmihályi út 54.
Tel.: 06-1/306-4941
www.kalmankft.hu